EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 23.12.2003
KOM(2003) 827 lopullinen

200/0326 (CNS)

Ehdotus:

NEUVOSTON PÄÄTÖS

yhteisöpatenttiriitoja koskevan toimivallan antamisesta yhteisöjen tuomioistuimelle

(komission esittämä)

SISÄLLYS

PERUSTELUT 4

1. TAUSTAA 4

2. Yhteisöpatentti 4

3. Yhteisöpatenttiasioita käsittelevä tuomioistuin 5

4. Siirtymäaika 5

5. Yhteisön toiminnan tarve 6

6. Ehdotetut säännökset 6

NEUVOSTON PÄÄTÖS yhteisöpatenttiriitoja koskevan toimivallan antamisesta yhteisöjen tuomioistuimelle 9

SÄÄDÖKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS 12

Toimenpiteen nimi: Ehdotus neuvoston päätökseksi yhteisöpatenttiriitoja koskevan toimivallan antamisesta yhteisöjen tuomioistuimelle 12

1. BUDJETTIKOHTA/-KOHDAT 12

2. NUMEROTIEDOT 12

3. BUDJETTITIEDOT 12

4. OIKEUSPERUSTA 12

5. KUVAUS JA PERUSTELUT 13

5.1. Yhteisön toiminnan tarve 13

5.1.1. Toiminnan tavoitteet 13

5.1.2. Ennakkoarviointiin liittyvät toimenpiteet 13

5.2. Suunnitellut toimet ja yhteisön rahoitustukea koskevat yksityiskohtaiset säännöt 14

5.3. Toteutusta koskevat toimet 14

6. RAHOITUSVAIKUTUKSET 14

7. VAIKUTUKSET HENKILÖSTÖÖN JA HALLINTOMENOIHIN 14

8. SEURANTA JA ARVIOINTI 14

8.1. Seurantajärjestelmä 14

8.2. Suunnitellun arvioinnin yksityiskohtaiset säännöt ja arviointijaksot 14

9. PETOSTEN TORJUNTATOIMET 14

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI EHDOTUKSEN VAIKUTUS YRITYSTOIMINTAAN JA ERITYISESTI PIENIIN JA KESKISUURIIN YRITYKSIIN (PK-YRITYKSIIN) . 15

Ehdotuksen nimi 15

Asiakirjan viitenumero 15
Ehdotus.. 15
Vaikutus yritystoimintaan 15
Kuuleminen 17

PERUSTELUT

1. TAUSTAA

Yhteisössä patenttisuoja on pitkään taattu kahdella tavalla, joista kumpikaan ei perustu yhteisön lainsäädäntöön. Kansallisia patentteja myöntävät kansalliset patenttivirastot asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Annettava suoja rajoittuu kyseisen jäsenvaltion alueelle, ja riitatilanteessa oikeus patenttiin on ratkaistava toimivaltaisissa kansallisissa tuomioistuimissa. Eurooppapatentteja myöntää Euroopan patenttivirasto. Se on perustettu Eurooppapatenttien myöntämisestä 5 päivänä lokakuuta 1973 tehdyllä yleissopimuksella (Euroopan patenttisopimus), joka sisältää aineellista patenttioikeutta ja yhtä ainoaa myöntämismenettelyä koskevat määräykset. Kun eurooppapatentti on myönnetty, se antaa suojaa niiden sopimuspuolten alueella, jotka oikeudenhaltija on nimennyt. Euroopan patenttisopimuksen yhdenmukaistettu patenttioikeus koskee pääsääntöisesti vain eurooppapatentin myöntämistä edeltävää vaihetta, kun taas patentin vaikutukset määräytyvät kunkin nimetyn sopimuspuolen kansallisen patenttilainsäädännön mukaisesti. Myös riidat on ratkaistava toimivaltaisissa kansallisissa tuomioistuimissa. Vallitseva tilanne, jossa oikeus patenttiin myönnetään ainoastaan Euroopan unionin yksittäisissä jäsenvaltioissa tai niitä varten, asettaa oikeudenhaltijan alttiiksi vaaralle joutua rinnakkaisiin oikeudenkäynteihin useissa jäsenvaltioissa samasta patenttiriidasta, jonka lopputulos saattaa vaihdella. Tilannetta on pitkään arvosteltu, ja se on katsottu yhteismarkkinoilla toimivan Euroopan teollisuuden tarpeisiin sopimattomaksi. Jäsenvaltiot ovat jo aikaisemmin voimakkaasti pyrkineet tilanteen korjaamiseen yhteisön tasolla. Yhtenäisen yhteisöpatentin luomiseksi tehty yhteisön patenttisopimus allekirjoitettiin 15 päivänä joulukuuta 1975 Luxemburgissa, ja sitä seurasi 15 päivänä joulukuuta 1989 tehty yhteisöpatenttia koskeva sopimus, johon sisältyi pöytäkirja yhteisöpatenttien loukkausta ja pätevyyttä koskevien riitojen ratkaisemisesta. Nämä sopimukset eivät kuitenkaan koskaan tulleet voimaan.

2. YHTEISÖPATENTTI

Lissabonissa maaliskuussa 2000 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa käynnistettiin yleinen ohjelma unionin talouden kilpailukyvyn parantamiseksi ja otettiin patenttiasia uudelleen esille. Konkreettisena parannustoimenpiteenä neuvosto kehotti luomaan yhteisöpatenttijärjestelmän, joka poistaa keksintöjen oikeudellisessa suojassa olevat puutteet ja kannustaa näin investoimaan tutkimukseen ja kehitykseen sekä parantaa kokonaisuudessaan talouden kilpailukykyä. Eurooppa-neuvoston Lissabonissa pidetyn kokouksen seurauksena komissio teki 1 päivänä elokuuta 2000 ehdotuksen neuvoston asetukseksi yhteisöpatentista [KOM(2000) 412 lopullinen]. Ehdotus sisältää yhteisöpatentteja koskevat olennaiset säännökset, erityisesti yhtenäisen yhteisöpatentin luomisesta ja sen tuottamista oikeuksista, mainittujen oikeuksien täytäntöönpanokeinoista, mitättömyysperusteista sekä myönnettyjen yhteisöpatenttien hallinnointimenettelyistä, esimerkiksi niiden vuosittaisesta uudistamisesta. Yhteisöpatenttien myöntäminen aiotaan antaa Euroopan patenttiviraston tehtäväksi. Tätä tarkoitusta varten yhteisön on liityttävä Euroopan patenttisopimukseen ja annettava yhteisöpatenttien myöntäminen Euroopan patenttiviraston vastuulle. Euroopan patenttivirasto myöntää tällöin sekä eurooppapatentteja että yhteisöpatentteja samojen Euroopan patenttisopimuksen

vaatimusten mukaisesti ja takaa näin yhdenmukaisuuden ja oikeusvarmuuden Euroopan patenttioikeuden alalla. Samalla Euroopan patenttiviraston huomattavaa asiantuntemusta patentoitavuustutkimusta tekevänä virastona voidaan alkaa hyödyntää yhteisöpatentin alueella.

3. YHTEISÖPATENTTIASIOITA KÄSITTELEVÄ TUOMIOISTUIN

Yhteisöpatenttiasioita käsittelevän tuomioistuimen perustaminen on yhteisöpatenttijärjestelmän keskeinen osa. Yhteisöpatentti kattaa kaikkien jäsenvaltioiden alueen, ja siitä säännellään neuvoston yhteisöpatentista antamaan asetukseen sisältyvin yhtenäisin yhteisön säännöksin. Viimeistään vuonna 2010 siirtymäkauden jälkeen, jonka aikana patenttialan tuomiovalta säilyy kansallisilla tuomioistuimilla, yhteisöpatenttia koskevat asiat voidaan myös ratkaista yhteisön tuomioistuimessa, jonka päätökset ovat voimassa koko yhteisön alueella.

Yhteisöpatenttiasioita käsittelevän tuomioistuimen perustamiseen tarvittava oikeudellinen perusta sisällytettiin EY:n perustamissopimukseen 1 päivänä helmikuuta 2003 voimaan tulleen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen sekä Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta tehdyn Nizzan sopimuksen 2 artiklalla (26 kohta ja sitä seuraavat), jolla EY:n perustamissopimukseen lisättiin 229 a artikla ja 225 a artikla. Yhteisöpatenttiasioita käsittelevä tuomioistuin on ehdotettu perustettavaksi kahdella kyseisiin artikloihin perustuvalla neuvoston päätöksellä.

Jotta Euroopan yhteisöjen tuomioistuin voisi käyttää yhteisöpatenttia koskevaa oikeudellista toimivaltaa, tämä toimivalta on siirrettävä sille. EY:n perustamissopimuksen 229 a artiklan mukaan neuvosto voi antaa säännöksiä, joilla se antaa haluamassaan laajuudessa yhteisön tuomioistuimelle toimivallan ratkaista riitoja, jotka liittyvät sellaisten kyseisen sopimuksen nojalla annettujen säädösten soveltamiseen, joilla luodaan yhteisön teollisoikeudellinen suoja. Tässä päätöksessä säädetään edellä tarkoitetusta yhteisöpatenttia koskevan toimivallan antamisesta ja samalla siinä määritellään annettavan toimivallan laajuus (1 ja 2 artikla). EY:n perustamissopimuksen 229 a artiklan mukaisesti neuvosto suosittaa mainitun artiklan nojalla jäsenvaltioille, että ne hyväksyisivät toimivallan antamista koskevat säännökset valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti (3 artikla).

Komissio on tehnyt neuvostolle EY:n perustamissopimuksen 225 a ja 245 artiklaan perustuvan erillisen ehdotuksen neuvoston päätökseksi, jossa ehdotetaan perustettavaksi lainkäyttölautakunta, jota kutsuttaisiin yhteisöpatenttituomioistuimeksi. Se toimisi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen yhteydessä ja käyttäisi ensimmäisenä oikeusasteena tuomiovaltaa yhteisöpatenttiin liittyvissä riidoissa. Edellä tarkoitettu päätös sisältää myös tarvittavat säännökset yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukauttamisesta uuteen tehtäväänsä yhteisöpatenttituomioistuimen muutoksenhakutuomioistuimena EY:n perustamissopimuksen 225 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4. SIIRTYMÄAIKA

Kuten neuvoston 3 päivänä maaliskuuta 2003 ilmaisemassa yhteisessä poliittisessa lähestymistavassa sovittiin, yhteisöpatenttituomioistuin on perustettava viimeistään

vuonna 2010. Siihen asti jäsenvaltioiden kansallisilla tuomioistuimilla on tuomiovalta. Tämä koskisi yhteisöpatentteja, jotka tulevat voimaan ennen yhteisöpatenttituomioistuimen perustamista. Yhteisöpatenttiasetus tulee sisältämään tätä siirtymäaikaa sääteleviä erityissäännöksiä. On suunniteltu, että kukin jäsenvaltio nimeää tässä tarkoituksessa rajoitetun määrän kansallisia tuomioistuimia käyttämään tuomiovaltaa, joka siirretään siirtymäajan päätyttyä yhteisöjen tuomioistuimelle. Tämän päätöksen 2 artiklan mukaan kanteista, jotka on jo pantu vireille kansallisissa tuomioistuimissa ajankohtana, jolloin tuomiovallan antaminen yhteisöjen tuomioistuimelle tulee voimaan, päätetään toimivaltaisissa kansallisissa tuomioistuimissa.

5. YHTEISÖN TOIMINNAN TARVE

Tällä päätöksellä, joka koskee yhteisöpatenttijärjestelmän lainkäyttöön liittyviä näkökohtia, pyritään puuttumaan unionin patenttisuojan nykytilanteessa vallitseviin puutteisiin. Tavoitteena on luoda yhteisön laajuinen patenttisuoja, joka on täytäntöönpantavissa yhdessä ainoassa tuomioistuimessa yhdenmukaisin normein. Tavoite on saavutettavissa ainoastaan yhteisön tasolla.

6. EHDOTETUT SÄÄNNÖKSET

1 Artikla – Toimivallan antaminen yhteisöjen tuomioistuimelle

Tämä artikla sisältää asiat, joita koskeva yksinomainen toimivalta annetaan yhteisöjen tuomioistuimelle.

Artiklan a alakohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta yhteisöpatentin pätevyyttä ja loukkausta koskevissa riita-asioissa. Yhteisöpatenttia koskevassa asetuksessa säädetään tarkemmin, mistä riitoihin liittyvistä kanteista on kysymys. Yhteisön patenttiasetusluonnoksessa säädetään tältä osin sekä kanteesta loukkauksen lopettamiseksi (33 ja 43 artikla) että kanteesta sen vahvistamiseksi, että loukkausta ei ole tapahtunut (34 artikla). Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä loukkaustapauksissa takavarikoista tai muista asianmukaisista seuraamuksista (43 artikla). Yhteisöpatentin pätevyyden osalta asetusluonnoksessa säädetään mitättömyyskanteesta (31 artikla) ja mitättömyyttä koskevasta vastakanteesta (32 artikla).

Jos yhteisöpatentilla suojatun keksinnön suoja-aikaa on pidennetty myöntämällä yhteisön lisäsuojatodistus, myös sen pätevyyttä ja loukkausta koskevat riita-asiat kuuluvat yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan. Tältä osin komissio aikoo tehdä ehdotuksen yhteisön lisäsuojatodistuksen käyttöön ottamisesta, jolla laajennetaan yhteisöpatentilla annettua suojaa samaan tapaan kuin kansallisten patenttien yhteydessä on tehty lääkkeiden lisäsuojatodistuksen aikaansaamisesta 18. kesäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1768/92 (EYVL L 182, 2.7.1992, s. 1–5) ja kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistuksen käyttöön ottamisesta 23. heinäkuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1610/96 (EYVL L 198, 8.8.1996, s. 30–35) mukaisesti.

Artiklan b alakohdassa annetaan toimivalta ratkaista riita-asioita, jotka koskevat keksinnön käyttöä yhteisöpatenttihakemuksen julkaisemisen jälkeen tai keksinnön

aikaisempaan käyttöön perustuvaa oikeutta. Tältä osin yhteisöpatenttia koskevassa asetusehdotuksessa säädetään mahdollisuudesta vaatia kohtuullinen korvaus henkilöltä, joka yhteisöpatenttihakemuksen julkaisemisen ja yhteisöpatentin myöntämisen välisenä aikana hyödyntää keksintöä tavalla, jota voidaan myönnetyn yhteisöpatentin nojalla pitää kiellettynä (11 ja 35 artikla). Yhteisön patenttiasetusehdotuksessa säädetään lisäksi keksinnön aikaisempaan käyttöön perustuvasta oikeudesta (12 ja 36 artikla). Jos keksintöä on hyödynnetty ennen yhteisöpatentin hakupäivää, aiemmalla käyttäjällä on oikeus käyttää keksintöä edelleen liiketoimissaan sekä vedota tähän oikeuteen yhteisöpatenttia tai yhteisön lisäsuojatodistusta vastaan.

Artiklan c alakohdassa annetaan toimivalta välitoimien osalta. Siltä osin kuin yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta yhteisöpatenttiin liittyvissä asioissa, olosuhteet voivat edellyttää EY:n perustamissopimuksen 243 artiklan mukaisesti välitoimia ennen kuin asia voidaan pääkäsittelyssä ratkaista. Toimivallan antaminen välitoimien osalta ei rajoitu vireillä olevaa asiaa koskeviin välitoimiin ryhtymistä koskeviin määräyksiin, vaan tällaiset määräykset tulevat mahdollisiksi jopa ennen pääkäsittelyyn ryhtymistä. Yhteisöjen tuomioistuimella on myös todisteiden suojaamistoimenpiteitä koskeva toimivalta, josta säädetään yhteisöpatenttituomioistuimen perustamisesta ja muutoksenhausta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa annetussa komission ehdotuksessa neuvoston päätökseksi.

Artiklan d alakohdassa annetaan toimivalta mainitun artiklan 1–3 kohdassa annetusta toimivallasta johtuvissa tilanteissa aiheutuvia vahinkoja ja niiden korvaamista varten. Tähän ryhmään kuuluvat vaatimukset tunnustetaan yhteisöpatenttia koskevan asetusehdotuksen 44 artiklassa, jossa määrätään esimerkiksi yhteisöpatentin haltijan vahingonkorvausvaatimuksista yhteisöpatentin loukkaustapauksessa sekä kolmansien vaatimuksista oikeudenhaltijaa vastaan tapauksissa, joissa oikeudenhaltija on käyttänyt väärin oikeuttaan ja aiheuttanut toimillaan vahinkoa kyseisille kolmansille osapuolille. Yhteisön patenttituomioistuimen perustamisesta ja muutoksenhausta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa annetussa komission ehdotuksessa neuvoston päätökseksi säädetään lisäksi välitoimista ja todisteiden suojaamistoimenpiteistä johtuvien vahinkojen korvausvaatimuksista.

Artiklan e alakohdassa annetaan toimivalta uhkasakon osalta tapauksissa, joissa on jätetty noudattamatta päätöstä tai yhteisöpatenttituomioistuimen päätöstä, joka velvoittaa toimimaan tai olemaan toimimatta. Yhteisöpatenttituomioistuimen olisi itse voitava määrätä tällainen uhkasakko sen päätösten tai määräysten noudattamatta jättämisestä. Esimerkiksi yhteisöpatenttituomioistuimen määrätessä vastaaja lopettamaan loukkaus, sen olisi samalla voitava määrätä noudattamatta jättämisen seuraamuksena velvoitteesta maksaa tietty rahasumma. Jos uhkasakko edellyttäisi erillistä hakemusta jäsenvaltioiden tuomioistuimelle, yhteisöpatenttituomioistuimen päätöksen noudattamisen varmistamisessa menetettäisiin turhaa aikaa.

Kansalliset tuomioistuimet säilyttävät toimivaltansa asioissa, joita koskevaa toimivaltaa ei tällä päätöksellä anneta yhteisöjen tuomioistuimelle. Yhteisöpatenttia koskevan asetusehdotuksen 46 artiklassa selvennetään tältä osin, että kansalliset tuomioistuimet säilyttävät toimivallan kaikissa asioissa, joissa yksinomaista toimivaltaa ei ole annettu yhteisöjen tuomioistuimelle, kuten on laita esimerkiksi yhteisöpatentin omistusoikeutta koskevissa riidoissa.

2 artikla – Siirtymäsäännös

Päätöksen 2 artikla sisältää toimivallan antamisen laajuutta koskevan siirtymäsäännöksen. Yhteisön toimivalta tulee voimaan vasta siirtymäajan jälkeen, jonka aikana toimivalta kuuluu kansallisille tuomioistuimille. Ongelmana on missä määrin yhteisöjen tuomioistuimelle annettua toimivaltaa sovelletaan riitoihin, jotka on jo pantu vireille ajankohtana, jona toimivallan siirto tulee voimaan. Päätöksen 2 artiklassa säädetään selvästi, että toimivallan siirto ei koske riita-asioita, jotka on pantu vireille kansallisissa tuomioistuimissa ennen toimivallan siirtoa yhteisöjen tuomioistuimelle. Tällaiset riita-asiat ratkaisee siis se kansallinen tuomioistuin, jossa asia on pantu vireille.

3 artikla – Hyväksyminen jäsenvaltioissa

Päätöksen 3 artiklassa neuvosto suosittaa tämän päätöksen sisältämiä toimivallan siirtoa koskevia 1–2 artiklan säännöksiä jäsenvaltioille, jotta jäsenvaltiot hyväksyisivät ne valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti, kuten EY:n perustamissopimuksen 229 a artiklassa määrätään. Avoimuuden vuoksi ja jotta neuvosto voi seurata asian edistymistä, jäsenvaltioiden on annettava tarvittavat toimenpiteet ja hyväksyntänsä viipymättä neuvostolle tiedoksi.

4 artikla – Voimaantulo

Tässä artiklassa säädetään tämän päätöksen ja siinä säädetyn yhteisöjen tuomioistuimelle annetun toimivallan voimaantulosta. Voimaantulo riippuu kahdesta asiasta. Voimaantulon ensimmäisenä edellytyksenä on, että jäsenvaltiot hyväksyvät toimivallan siirron valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti EY:n perustamissopimuksen 229 a artiklan ja tämän päätöksen 3 artiklan mukaisesti ja antavat hyväksyntänsä sen jälkeen tiedoksi. Päätös ei kuitenkaan voi tulla automaattisesti voimaan heti sen jälkeen kun jäsenvaltiot ovat antaneet hyväksyntänsä tiedoksi, eikä toimivalta siirtyä jäsenvaltioilta yhteisöjen tuomioistuimelle. Neuvosto on 3 päivänä maaliskuuta 2003 antamassaan yhteisessä poliittisessa lähestymistavassa sopinut, että kansalliset tuomioistuimet säilyttävät toimivallan siirtymäaikana, jona yhteisöpatentteja jo myönnetään, mutta jona viimeistään vuoteen 2010 mennessä luotavaa yhteisöpatenttijärjestelmää ei ole vielä perustettu. Jotta vältetään tilanne, jossa yhteisöpatentteja myönnetään, mutta toimivaltaista yhteisöpatenttituomioistuinta, jonne yhteisöpatenttiin liittyvät oikeudet voidaan saattaa käsiteltäväksi, ei ole, toimivaltaa ei saisi siirtää ajankohtana, jona yhteisön toimivalta ei vielä ole toimintakelpoinen. Sen vuoksi tämän päätöksen voimaantulon toisena edellytyksenä olisi oltava *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistava Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentin päätös, jossa todetaan, että yhteisöpatenttituomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen patenttiasioihin erikoistunut muutoksenhakujaosto on perustettu lainmukaisesti.

200/0326 (CNS)

Ehdotus:

NEUVOSTON PÄÄTÖS

yhteisöpatenttiriitoja koskevan toimivallan antamisesta yhteisöjen tuomioistuimelle

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 229 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen[1],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon[2],

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[3],

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Lissabonissa maaliskuussa 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin Euroopan unionin kilpailukyvyn parantamiseksi nykyaikaisessa osaamistaloudessa korostaen tehokkaan yhteisön laajuisen patenttisuojan tärkeyttä.

(2) Patenttisuojalle on ollut ominaista se, että patentit on myöntänyt joko jäsenvaltion kansallinen patenttivirasto tai Euroopan patenttivirasto jäsenvaltiota ja sen kansallisissa tuomioistuimissa tapahtuvaa patenttien täytäntöönpanoa sitovasti.

(3) Innovatiivinen eurooppalainen teollisuus edellyttää keksinnöilleen tehokasta yhteisön laajuista oikeussuojaa. Toimivallan kansallisilla tuomioistuimilla säilyttävän siirtymäajan jälkeen on tarkoitus luoda vuoteen 2010 mennessä yhteisöpatenttijärjestelmä, jossa yhdistetään yhtäläinen yhteisöpatenttioikeus ja kyseisen oikeuden täytäntöönpanomahdollisuus yhteisötuomioistuimessa ja joka täydentää EU:n patenttisuojajärjestelmän puuttuvat osat.

(4) Yhteisöpatentista … *päivänä* …*kuuta 2003* annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o …/2003[4] on luotu yhteisöpatenttioikeus. Oikeuden haltijoilla on yhteisön laajuinen keksinnön suoja asetuksen yhtenäisten säännösten mukaisesti.

(5) Yhteisöjen tuomioistuimella olisi oltava toimivalta ratkaista tietyt yhteisöpatenttia koskevat riidat.

---

1 EUVL C
2 EUVL C
3 EUVL C
4 EUVL L

(6) Yhteisöpatenttituomioistuimen on määrä käyttää yhteisöjen tuomioistuimelle annettua toimivaltaa perustamissopimuksen 225 a ja 245 artiklan perusteella tehdyn neuvoston päätöksen N:o …/2003 nojalla. Mainittujen perustamissopimuksen artiklojen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhteyteen voidaan perustaa lainkäyttölautakuntia, joiden tehtävänä on käsitellä ja ratkaista ensimmäisenä oikeusasteena tietynlaiset erityisasioissa nostetut kanteet.

(7) Perustamissopimuksen 225 artiklan 2 kohdan perusteella yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään ja ratkaisemaan perustamissopimuksen 225 a artiklan mukaisesti perustettujen lainkäyttölautakuntien päätöksiä koskevat muutoksenhaut. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätökset, jotka se on antanut yhteisöpatenttituomioistuimen päätöksiä koskevan muutoksenhaun johdosta, voidaan perustamissopimuksen 225 artiklan 2 kohdan mukaisesti käsitellä poikkeuksellisesti uudelleen yhteisöjen tuomioistuimessa, jos yhteisön oikeuden yhtenäisyys ja johdonmukaisuus on vaarassa vahingoittua vakavasti,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Yhteisöpatenttiriitoja koskevan toimivallan antaminen yhteisöjen tuomioistuimelle

Yhteisöjen tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta asioissa, jotka koskevat:

(a) yhteisöpatentin ja yhteisön lisäsuojatodistuksen loukkausta ja pätevyyttä;

(b) keksinnön käyttöä yhteisöpatenttihakemuksen julkaisemisen jälkeen tai keksinnön aiempaan käyttöön perustuvaa oikeutta;

(c) välitoimia ja todisteiden suojaamistoimenpiteitä kyseisellä toimivallan alueella;

(d) vahingonkorvausta tai korvausta a, b ja c kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa;

(e) uhkasakon asettamista päätöksen tai määräyksen, joka velvoittaa toimimaan tai olemaan toimimatta, noudattamatta jättämisen yhteydessä.

2 artikla

Siirtymäsäännös

Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa riita-asioissa, jotka on jo pantu vireille kansallisissa tuomioistuimissa ajankohtana, jona tämä päätös tulee voimaan.

3 artikla

Hyväksyminen jäsenvaltioissa

Neuvosto suosittaa, että jäsenvaltiot hyväksyvät tämän päätöksen 1 ja 2 artiklan säännökset valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava tarvittavista toimenpiteistä ja niiden hyväksynnästä viipymättä neuvostolle.

4 artikla

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan sen jälkeen kun viimeinen jäsenvaltio on antanut neuvostolle tiedoksi hyväksyntänsä tälle päätökselle sinä päivänä, jona *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentin päätös, jossa todetaan, että yhteisöpatenttituomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen patenttiasioihin erikoistunut muutoksenhakujaosto on perustettu lainmukaisesti.

Tehty Brysselissä [...] päivänä [...]kuuta [...].

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
[…]

SÄÄDÖKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS

Politiikan ala: Teollisoikeudet

Toiminnan ala: Yhteisöpatenttituomioistuimen perustaminen

TOIMENPITEEN NIMI: EHDOTUS NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI YHTEISÖPATENTTIRIITOJA KOSKEVAN TOIMIVALLAN ANTAMISESTA YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMELLE

1. BUDJETTIKOHTA/-KOHDAT

Yhteisöpatenttia koskeva toimivalta perustuu kahteen neuvoston päätökseen. Tällä päätöksellä, joka perustuu EY:n perustamissopimuksen 229 a artiklaan, annetaan yhteisöpatenttia koskeva toimivalta yhteisöjen tuomioistuimelle. Toinen päätös, josta komissio on tekemässä erillistä ehdotusta, perustuu EY:n perustamissopimuksen 225 a artiklaan ja 245 artiklaan ja sisältää tarvittavat säännökset yhteisöpatenttituomioistuimen perustamisesta ja muutoksenhausta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Budjettivaikutukset johtuvat jäljempänä mainitusta päätöksestä, joka aiheuttaa sekä henkilöstökuluja että muita hallinnollisia kuluja. Tuomarit, kirjaaja, avustavat esittelijät ja muu henkilöstö on nimettävä sekä oikeussalit, toimistotilat ja - kalusteet hankittava. Tämä ehdotus käsittelee kuitenkin yksinomaan toimivallan antamista yhteisöjen tuomioistuimelle, eikä itsessään sido yhteisön talousarviota. Tämä päätös tulee voimaan vasta kun tuomioistuinjärjestelmä on perustettu eli päivänä, jona julkaistaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentin päätös, jossa todetaan, että yhteisöpatenttituomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen patenttiasioihin erikoistunut muutoksenhakujaosto on perustettu lainmukaisesti.

Sen vuoksi tämä päätös ei sisällä lukuja yhteisöpatenttia koskevan toimivallan taloudellisista vaikutuksista. Kyseiset yksityiskohtaiset luvut esitetään yhteisö-patenttituomioistuimen perustamista ja muutoksenhakua ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa koskevaksi neuvoston päätökseksi annetun komission ehdotuksen liitteenä olevassa säädökseen liittyvässä rahoitusselvityksessä.

2. NUMEROTIEDOT

Ei sovelleta (ks. 1 kohta).

3. BUDJETTITIEDOT

Ei sovelleta (ks. 1 kohta).

4. OIKEUSPERUSTA

EY:n perustamissopimuksen 229 a artikla.

5. KUVAUS JA PERUSTELUT

5.1 Yhteisön toiminnan tarve

5.1.1 Toiminnan tavoitteet

Käsillä oleva ehdotus neuvoston päätökseksi on osa yleistä hanketta luoda yhteisöpatenttijärjestelmä. Euroopan patenttisopimuksen tarkistamisella ja yhteisön liittymisellä sopimukseen Euroopan patenttivirasto saa toimivallan myöntää yhteisöpatentteja, joilla niiden haltijat saavat oikeuksia yhteisöpatentista annetun neuvoston asetuksen mukaisesti. Erityisesti näiden oikeuksien loukkaamista ja pätevyyttä koskevat riita-asiat saatetaan yhteisöpatenttituomioistuimen ratkaistavaksi siirtymäajan jälkeen. Toimenpiteillä uudistetaan Euroopan patenttisuojajärjestelmä, jolle on ollut ominaista kansallisissa tuomioistuimissaa täytäntöönpantavissa oleva kansallinen oikeus patenttiin, ja tehdään tarvittavat mukautukset eurooppalaiselle teollisuudelle, joka toimii yhä enemmän rajatylittävästi yhteisömarkkinoilla. Kyseisillä toimenpiteillä pyritään parantamaan unionin innovatiivisten teollisuudenalojen kilpailukykyä luomalla yhteisön laajuinen yhdenmukainen patenttisuoja, joka on täytäntöönpantavissa yhdessä yhteisöpatenttituomioistuimessa, jonka päätöksillä on yhteisön laajuinen vaikutus.

Yhteisöpatenttijärjestelmä perustetaan tämän yleisen hankkeen puitteissa kahdella neuvoston päätöksellä. Yhteisöpatenttituomioistuimen perustamisesta ja muutoksenhausta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa komissio on tehnyt erillisen ehdotuksen. Tämän ehdotuksen tavoitteena on antaa yhteisöpatenttia koskeva toimivalta yhteisöjen tuomioistuimelle, jota sen jälkeen käyttää ensimmäisessä asteessa vastaperustetettava yhteisöpatenttituomioistuin ja muutoksenhakuasteena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin.

5.1.2 Ennakkoarviointiin liittyvät toimenpiteet

Tarve luoda yhteisön kokonaisuudessaan kattava patenttijärjestelmä on tiedostettu jo vuosikymmeniä. Järjestelmän luomista koskevan ensimmäisen aloitteen tuloksena tehtiin 5 päivänä lokakuuta 1973 Euroopan patenttisopimus, jolla eurooppapatenttia koskeva Euroopan patenttiviraston myöntämismenettely yhdenmukaistettiin. Sopimus ei kuitenkaan sisältänyt määräyksiä patentin antamista oikeuksista, eikä sillä perustettu yhtä toimivaltaista tuomioistuinta riita-asioiden käsittelemiseksi. Tämä on jätetty kansallisen lainsäädännön vastuulle ja sopimusosapuolina olevien valtioiden toimivaltaan. EY:n jäsenvaltiot yrittivät luoda toisella aloitteella yhteisöpatentin yhdistetyn toimivallan sisältävän kansainvälisen sopimuksen pohjalta. Yhteisön patenttisopimus allekirjoitettiin 15 päivänä joulukuuta 1975 Luxemburgissa, ja sitä seurasi 15 päivänä joulukuuta 1989 tehty yhteisöpatenttia koskeva sopimus, johon sisältyi pöytäkirja yhteisöpatenttien loukkausta ja pätevyyttä koskevien riitojen ratkaisemisesta. Yhteisön patenttisopimus ei kuitenkaan koskaan tullut voimaan. Amsterdamissa kesäkuussa 1997 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa (yhtenäismarkkinoiden toimintasuunnitelma) komissio julkaisi innovaatioiden edistämistä patenttien avulla koskevan vihreän kirjan. Sitä koskeva kuulemismenettely, mukaan luettuina 25. ja 26. marraskuuta 1997 esitetyt huomautukset, tukivat selvästi yhteisöpatenttijärjestelmän luomista. Asia otettiin lopulta esille Lissabonissa maaliskuussa 2000 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa, jossa kehotettiin luomaan yhteisöpatenttijärjestelmä. Neuvoston yhteisessä poliittisessa lähestymistavassa päästiin 3 päivänä maaliskuuta 2003

sopimukseen yhteisöpatenttijärjestelmän useista keskeisistä kysymyksistä, mukaan luettuina toimivaltakysymykset, ja suositettiin yhteisöpatenttituomioistuimen perustamista EY:n perustamissopimuksen 225 a artiklan pohjalta.

5.2 Suunnitellut toimet ja yhteisön rahoitustukea koskevat yksityiskohtaiset säännöt

Ei sovelleta (ks. 1 kohta).

5.3 Toteutusta koskevat toimet

Ei sovelleta (ks. 1 kohta).

6. RAHOITUSVAIKUTUKSET

Ei sovelleta (ks. 1 kohta).

7. VAIKUTUKSET HENKILÖSTÖÖN JA HALLINTOMENOIHIN

Ei sovelleta (ks. 1 kohta).

8. SEURANTA JA ARVIOINTI

8.1 Seurantajärjestelmä

Neuvoston yhteiseen poliittiseen lähestymistapaan 3. maaliskuuta 2003 (5 kohta) sisältyy yhteisöpatenttijärjestelmän muutoksenhakumenettely, mukaan luettuina toimivaltakysymykset. Käsillä olevan päätöksen asiasisällön osalta yhteisöjen tuomioistuimelle annettua toimivaltaa on tarkastelteva uudelleen saatujen kokemusten perusteella. Komission on kuultava yhteisöjen tuomioistuinta ja sidosryhmiä tiedon keräämiseksi yhteisöpatenttituomioistuinjärjestelmän toimivuudesta. Komission on myös arvioitava kerätty tieto ja tarvittaessa ehdotettava muutoksia päätökseen.

8.2 Suunnitellun arvioinnin yksityiskohtaiset säännöt ja arviointijaksot

Viiden vuoden kuluttua ensimmäisen yhteisöpatentin myöntämisestä komissio esittää raportin neuvoston 3 päivänä maaliskuuta 2003 hyväksymän yhteisen poliittisen lähestymistavan pohjalta kaikista yhteisöpatenttiin liittyvistä näkökohdista, mukaan luettuina toimivaltakysymykset. Uusia tarkasteluja suoritetaan määräajoin.

9. PETOSTEN TORJUNTATOIMET

Näitä ei sovelleta. Ehdotus koskee yhteisöpatenttiriitoihin liittyvän toimivallan antamista yhteisöjen tuomioistuimelle, eikä siihen kuulu petosriskiä sisältävää toimintalohkoa.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI
EHDOTUKSEN VAIKUTUS YRITYSTOIMINTAAN JA ERITYISESTI PIENIIN JA KESKISUURIIN YRITYKSIIN (PK-YRITYKSIIN)

EHDOTUKSEN NIMI

Ehdotus: Neuvoston päätös yhteisöpatenttiriitoja koskevan toimivallan antamisesta yhteisöjen tuomioistuimelle

ASIAKIRJAN VIITENUMERO

[…]

EHDOTUS

1. Miksi yhteisön lainsäädäntö on tarpeen tällä alalla ja mitkä ovat sen päätavoitteet, kun otetaan huomioon toissijaisuusperiaate?

   Yhteisöpatenttijärjestelmän tavoitteena on luoda yhteisön laajuinen patenttisuoja, joka voidaan panna täytäntöön yhdessä ainoassa tuomioistuimessa, joka soveltaa yhdenmukaisa normeja ja jonka päätöksillä on yhteisön laajuinen vaikutus. Tämä tavoite voidaan saavuttaa vain yhteisön tasolla.

VAIKUTUS YRITYSTOIMINTAAN

2. Keitä ehdotus koskee?

   - yritystoiminnan alat

   Yhteisöpatenttijärjestelmä koskee kaikkia patentilla suojattaviin teknisiin keksintöihin liittyviä yritystoiminnan aloja. Riita-asioissa ne voivat olla asianosaisina yhteisöpatenttituomioistuimessa ja muutoksenhakuasioissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa yhteisöjen tuomioistuimelle annetun toimivallan osalta.

   - yritysten koko (pienten ja keskisuurten yritysten osuus)

   Kaiken kokoiset yritykset voivat olla asianosaisina yhteisöpatenttia koskevassa riita-asiassa yhteisöpatenttituomioistuimessa. Esimerkiksi yhteisöpatentin haltija voi kantajana haluta panna täytäntöön yhteisöpatentista johtuvat oikeutensa yhteisöpatenttituomioistuimessa. Kolmas henkilö voi kantajana riitauttaa haltijalleen yksinomaisen oikeuden antavan kyseisen yhteisöpatentin pitäessään tätä pätemättömänä. Oikea patentinhaltija voi vastaajana puolustaa patenttinsa pätevyyttä, tai kolmas henkilö voi puolustautua yhteisöpatentin rikkomisväitettä vastaan.

   Yhteisöpatenttijärjestelmällä pyritään tekemään keksintöjen patentoiminen houkuttelevammaksi pk-yrityksille, mikä lisää erityisesti sen merkittävyyttä tälle ryhmälle. Tähän asti patentoiminen on suoritettu yhdessä jäsenvaltiossa tai vain siihen ulottuvin vaikutuksin, ja täytäntöönpanoa on pitänyt hakea kunkin maan

kansallisessa tuomioistuimessa kyseisen maan patentti- ja prosessilainsäädännön mukaisesti, mikä on hankalaa erityisesti pk-yrityksille. Yhteisöpatenttituomioistuinjärjestelmän avulla voidaan panna täytäntöön yhtenäinen oikeus patenttiin, joka on pätevä koko yhteisössä, yhteisille normeille perustuvassa yhdessä tuomioistuinmenettelyssä.

3. Mitä yritysten on tehtävä noudattaakseen ehdotusta?

Yrityksille aiheutuva vaikutus tulee esiin vain yhteisöpatenttia koskevissa oikeudenkäynneissä. Näin ollen niiden on tutustuttava oikeudenkäyntimenettelyyn yhteisöpatenttituomioistuimessa.

4. Mitkä ovat ehdotuksen mahdolliset taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella on taloudellisia vaikutuksia vain yhdessä muiden sellaisten oikeudellisten välineiden kanssa, joiden avulla yhteisöpatenttijärjestelmä luodaan. Yhteisöpatenttijärjestelmällä kokonaisuudessaan on myönteinen taloudellinen vaikutus erityisesti:

- investointeihin ja uusien yritysten perustamiseen

Yhteisöpatenttijärjestelmällä on myönteinen vaikutus investointeihin keksintöjen saaman paremman yhteisön laajuisen oikeussuojan vuoksi. Innovatiivisten teknologioiden osalta investointien tuotto on varmempaa, ja tämä kannustaa lisäämään investointeja. Koska paremman oikeussuojan kustannukset pienenevät, yritykset voivat hyödyntää tehokkaammin tutkimus- ja kehitysbudjettiaan. Tämän avulla luodaan enemmän keksintöjä, mikä puolestaan houkuttelee investointeja näiden keksintöjen taloudelliseen hyödyntämiseen. Koska tehokas patentisuoja toimii usein oikeudellisena perustana taloudellisesti menestyksekkäälle liiketoiminnalle, kattavammalla, helpommalla ja halvemmalla patenttisuojalla edistetään uusien yritysten perustamisesta.

- yritysten kilpailukykyyn

Yhteisöpatenttijärjestelmällä patenttisuojasta muodostuu tehokkampi, helpompi ja halvempi suojaa jo hyödyntäville yrityksille, mutta lisäksi se helpottaa patentoimismenettelyä muiden yritysten, erityisesti pk-yritysten, osalta. Mahdollisuus suojata keksintö ja sitä koskevat investoinnit yhteisön laajuisin vaikutuksin parantaa kaikkien niiden yritysten kilpailukykyä yhteismarkkinoilla, jotka hyödyntävät tämän mahdollisuuden. Lisäksi eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyky paranee maailmanlaajuisesti verrattuna suuriin kauppakumppaneihin ja kilpailijoihin. Patenttisuojan saaminen on nykyään selvästi edullisempaa esimerkiksi Yhdysvalloissa ja Japanissa kuin Euroopassa sekä kansallisen että Euroopan patenttijärjestelmän osalta. Näin ollen yritykset, joiden kotipaikka on Yhdysvalloissa tai Japanissa, voivat kehittää selvästi edullisemmin patentoitavia tuotteita, joita myöhemmin markkinoidaan maailmanlaajuisesti. Yhteisöpatenttijärjestelmällä pyritään poistamaan tämä eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä haittaava este.

- työllisyyteen

Kasvavat investoinnit innovatiivisiin teknologioihin ja eurooppalaisen teollisuuden parantunut kilpailukyky auttavat luomaan uusia työpaikkoja. Uusia työpaikkoja voidaan olettaa syntyvän useilla tekniikan aloilla ja niihin liittyvillä teollisuuden

aloilla. Erityisesti hyötyvät nykyaikaiset ja innovatiiviset teknologiat, joiden merkitys kasvaa tasaisesti maailmanlaajuisessa osaamistaloudessa.

5. Sisältyykö ehdotukseen toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ottaa huomioon pienten ja keskisuurten yritysten erityistarpeet (muihin ryhmiin verrattuna lievemmät tai erilaiset vaatimukset tms.)?

Tätä ei sovelleta. Yritysten koolla ei ole merkitystä yhteisöjen tuomioistuimelle annetun toimivallan asiasisällön osalta.

KUULEMINEN

6. Luettelo ehdotuksen valmistelussa kuulluista tahoista ja niiden esittämien kantojen pääpiirteet:

Tarve luoda yhteisön kokonaisuudessaan kattava patenttijärjestelmä on tiedostettu jo vuosikymmeniä. Järjestelmän luomista koskevan ensimmäisen aloitteen tuloksena tehtiin 5. lokakuuta 1973 Euroopan patenttisopimus, jolla eurooppapatenttia koskeva Euroopan patenttiviraston myöntämismenettely yhdenmukaistettiin. Sopimus ei kuitenkaan sisältänyt määräyksiä patentin antamista oikeuksista, eikä sillä perustettu yhtä toimivaltaista tuomioistuinta riita-asioiden käsittelemiseksi. Tämä jätettiin kansallisen lainsäädännön vastuulle ja sopimusosapuolina olevien valtioiden toimivaltaan. EY:n jäsenvaltiot yrittivät luoda toisella aloitteella yhteisöpatentin yhdistetyn toimivallan sisältävän kansainvälisen sopimuksen pohjalta. Yhteisön patenttisopimus allekirjoitettiin 15 päivänä joulukuuta 1975 Luxemburgissa, ja sitä seurasi 15 päivänä joulukuuta 1989 tehty yhteisöpatenttia koskeva sopimus, johon sisältyi pöytäkirja yhteisöpatenttien loukkausta ja pätevyyttä koskevien riitojen ratkaisemisesta. Yhteisön patenttisopimus ei kuitenkaan koskaan tullut voimaan. Amsterdamissa kesäkuussa 1997 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa (yhtenäismarkkinoiden toimintasuunnitelma) komissio julkaisi innovaatioiden edistämistä patenttien avulla koskevan vihreän kirjan. Sitä koskeva kuulemismenettely, mukaan luettuina 25. ja 26. marraskuuta 1997 esitetyt huomautukset, tukivat selvästi yhteisöpatenttijärjestelmän luomista. Asia otettiin lopulta esille Lissabonissa maaliskuussa 2000 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa, jossa kehotettiin luomaan yhteisöpatenttijärjestelmä. Neuvoston yhteisessä poliittisessa lähestymistavassa päästiin 3 päivänä maaliskuuta 2003 sopimukseen yhteisöpatenttijärjestelmän useista keskeisistä kysymyksistä, mukaan luettuina toimivaltakysymykset, ja suositettiin yhteisöpatenttituomioistuimen perustamista EY:n perustamissopimuksen 225 a artiklan pohjalta.